

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 9/12/2018

Adam Bodnar

VII.520.76.2018.KŁ

Pani
Edyta Bielak–Jomaa
Prezes Urzędu Ochrony Danych
Osobowych
ul. Stawki 2
00-193 Warszawa

Szanowna Pani Minister

W ostatnim czasie Rzecznikowi Praw Obywatelskich zasygnalizowane zostały wątpliwości związane z wykorzystywaniem urządzeń rejestrujących tzw. odręczny podpis biometryczny. Wnioskodawcy zwracali uwagę na posługiwanie się tym narzędziem przez operatorów pocztowych, w tym w szczególności przez Poczta Polską przy potwierdzaniu odbioru przesyłek. Należy stwierdzić, że potwierdzanie odbioru przesyłek podpisem odręcznym było od dawna powszechną praktyką w kontekście świadczenia usług pocztowych, jednak dopiero elektroniczne utrwalanie tego podpisu doprowadziło do sygnalizowania przez obywateli wątpliwości związanych z ochroną danych osobowych. Jak zauważa się w doktrynie: „Czynność podpisywania dokumentu na tablecie nie różni się [...] zasadniczo od dokonywania tej czynności na papierze. Różnice dotyczą natomiast rodzaju podłoża, na którym taki podpis jest składany, co z kolei przekłada się na sposób jego utrwalenia. Podpis na ekranie dotykowym jest bowiem utrwalany nie w postaci tuszu na kartce papieru, lecz w postaci elektronicznego zapisu ciągu znaków”¹. Niepokój obywateli należy przypisać większej mobilności danych przetwarzanych w formie elektronicznej i - co za tym idzie - zwiększeniem ryzyka nieautoryzowanego dostępu.

¹ Z. Długosz, K. Stolarski, *Forma czynności prawnej dokonana odręcznym podpisem biometrycznym*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2018, nr 7, s. 31.

Należy przy tym zauważyć, że po wejściu w życie nowych przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, a w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. UE L. 119.1 ze sprost., dalej jako: RODO), dane biometryczne zostały zaliczone do kategorii danych objętych szczególną ochroną. Artykuł 9 RODO wprowadza generalny zakaz przetwarzania danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej oraz wskazuje wyjątki od tego zakazu. Dane biometryczne oznaczają przy tym: „dane osobowe, które wynikają ze specjalnego przetwarzania technicznego, dotyczą cech fizycznych, fizjologicznych lub behawioralnych osoby fizycznej oraz umożliwiają lub potwierdzają jednoznaczną identyfikację tej osoby, takie jak wizerunek twarzy lub dane daktyloskopijne” (art. 4 pkt 14 RODO). Przyjmuje się, że wymienione w definicji cech fizyczne i fizjologiczne mogą obejmować m.in. linie papilarne, wygląd siatkówki lub tęczówki oka, owal twarzy, kształt małżowiny usznej, geometrię ręki, układ naczyń krwionośnych dłoni, głos i jego barwę. Cechy behawioralne to np. charakter pisma, dynamika pisania i sposób poruszania się². Oznacza to, że podpis może zostać zaliczony do danych biometrycznych i jako taki podlega szczególnej ochronie.

Biorąc pod uwagę wrażliwy charakter danych biometrycznych Rzecznik Praw Obywatelskich uznał za stosowne uzyskać więcej informacji na temat urządzeń stosowanych przez listonoszy, stosowanych zabezpieczeń oraz sposobu i okresu przechowywania zebranych danych osobowych. Z perspektywy Rzecznika Praw Obywatelskich omawiane zagadnienie jest szczególnie interesujące w kontekście wdrożenia elektronicznego potwierdzenia odbioru w wypadku doręczeń sądowych, które dotyczą bezpośrednio większości obywateli.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r., poz. 958 ze zm.), zwracam się do Pani Prezes z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji, czy przetwarzanie danych biometrycznych przy okazji świadczenia usług pocztowych było przedmiotem

² Zob. B. Fischer, komentarz do art. 4 ust. 14, [w:] *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych*, red. M. Sakowska-Baryła, s. 124-125 i cytowana tam literatura.

zainteresowania Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, czy planowane są działania w tym zakresie i jaka jest ocena potencjalnych zagrożeń związanych z omawianym zjawiskiem.

Z wyrazami szacunku
(podpis na oryginale)

Do wiadomości:

Pan Przemysław Sypniewski

Prezes Zarządu Poczty Polskiej S.A.

ul. Rodziny Hiszpańskich 8
00-940 Warszawa